

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Byernes fysiske miljø og sociale vilkår har stort set altid været genstand for kritik og forsøg på forandring. Især i dette århundrede har indsatsen over for disse forhold været omfattende.

Den samfundsmæssige indsats har gennem fysisk planlægning og en socialt betinget boligpolitik afgørende forbedret levevilkår, sociale betingelser og det fysiske miljø i vore byer. Men i samme periode er der opstået nye trusler mod byernes miljø.

Udviklingen har ført til tendenser til affolkning af bycentre og fremkomsten af sovebyer og oplevelsesfattige boligområder. Forandringerne i de større byer fra industrielle centre til centre for servicevirksomhed, kultur og viden skaber sociale og beskæftigelsesmæssige problemer i byen. Dette giver væsentlige planlægningsopgaver i forbindelse med byernes omdannelse.

De største udfordringer til planlægning og forandring af byernes miljø kommer dog fra de globale og regionale miljøproblemer i bredeste forstand. Forureningen fra byerne forringer såvel livskvalitet i byerne som luften og vandets miljökvaliteter.

Der er tre væsentlige områder for en målrettet indsats for miljøet i byerne:

1. *Renere teknologi*: Brug af materialer og produktionsmetoder samt udvikling af nye produkter, der er mere miljøvenlige.
2. *Bytrafikplanlægning*: Planlægning og styring af trafikken i byen mod brugen af de mest miljøvenlige transportformer.
3. *Byøkologi*: Beboernes aktive inddragelse ved løsningen af boligens og boligområdets miljøproblemer.

Den indsats på det byøkologiske område, som dette beslutningsforslag lægger op til, kan ikke stå alene. Det skal kombineres med initiativer inden for renere teknologi og trafikplanlægning. Byøkologers initiativer skal også ses som et supplement til andre initiativer inden for byfornyelses- og miljøområdet. I by-

økologiske projekter bør kulturelle, kunstneriske og æstetiske værdier indgå.

Et vigtigt element i byøkologien er inddragelsen af borgerne i beslutnings- og gennemførelsesprocessen. Statens opgave bliver derfor i høj grad at skabe grundlaget for den lokale indsats. Det drejer sig bl.a. om følgende:

- Skabelse af økonomiske incitamenter i form af miljøafgifter på vand, affald, energi m.v. En række af disse afgifter findes på nuværende tidspunkt, f.eks. CO₂-afgiften.
- Direkte støtteordninger, der delvis finansierer merudgiften ved byøkologiske projekter.
- Støtte til forskning, konsulentvirksomhed, oplysningsvirksomhed, vidensformidling og demonstrationsprojekter inden for området.
- Støtte til forsøg med decentralisering af kommunale opgaver inden for dele af affaldshåndtering, vand- og energibesparelser, drift og vedligeholdelse af bygninger, veje og uderum.
- Koordinering af den offentlige planlægning på forskellige områder, f.eks. kommunal- og regionplanlægning, trafikplanlægning, miljøbeskyttelse, boligpolitik og energipolitik, så byøkologiske initiativer får en stærkere placering.

Den overordnede planlægning må tilskynde til byøkologisk adfærd og sikre overordnede rammer om bl.a. byens grønne træk og trafikken, samtidig med at den overordnede planlægning skal sikre de ældre industriområdets omdannelse til boliger og serviceerhverv.

Konkret handler den byøkologiske indsats om følgende områder:

- Energibesparelser ved bedre isoleringsstandard, udnyttelse af »gratisvarme«, herunder solvarme, samt minimering af brændselsforbrug.
- Vandbesparelser såvel ved tilskyndelser til besparelser i drift som gennem anvendelse af teknologi med mindre vandforbrug, f.eks. gennem genanvendelse af »gråt« spildevand.
- Sundere byggeri med genbrugelige materialer.